

Dkt. Robert A. Peterson, Christology, Kipindi cha 9, Mifumo, Uwepo wa Kabla

© 2024 Robert Peterson na Ted Hildebrandt

Huyu ni Dkt. Robert Peterson katika mafundisho yake kuhusu Christology. Hii ni kipindi cha 9, Mfumo, Uwepo wa Kabla ya Kuzaliwa.

Tuombe, tukimwomba Mungu baraka zake.

Baba mwenye neema, tunakushukuru kwa neno lako na mafundisho yake. Tuangazie ili tuweze kuelewa ujumbe wako kuhusu Mwanao, Mwokozi wetu, Bwana Yesu Kristo, na tunaomba kwa jina lake takatifu. Amina.

Tumechunguza, si kwa upana, lakini kwa matumaini ya kutosha, tunapoendelea na mifumo halisi, Ukristo wa Mababa, na kisha Ukristo wa kisasa. Tuko tayari kuanza muhtasari wa utaratibu kulingana na ufafanuzi, au angalau ufafanuzi, ambao unategemea ufafanuzi wa maandishi ya Biblia. Kwa muhtasari wa mara nyingine tena kategoria ambazo tutatumia, kuwepo kabla, kuwepo kwa ubinadamu wa Yesu kuliaanza Bethlehemu, lakini maisha ya Mwana wa Milele hayakuanza Bethlehemu.

Kwa kweli, haikuwahi kuwa na mwanzo. Kuzaliwa mwilini ni muujiza wa Mwana wa Milele kujifanya si mwanadamu bali mwili na roho halisi ya mwanadamu ili kuanzia sasa, milele, na kuendelea; yeye ndiye Mungu-Mwanadamu. Kuzaliwa kwa bikira kunakoitwa kwa usahihi zaidi mimba ya bikira ya Bwana wetu, kunamaanisha mimba yake ilikuwa ya ajabu kwa Roho Mtakatifu katika tumbo la Bikira Maria, ambaye alikuwa mama yake kweli, lakini Yesu hakuwa na baba wa kibinadamu.

Uungu wa Kristo unamaanisha yeye ni Mungu kweli, kama ufafanuzi wa Wakalkedonia ulivyosema. Ubinadamu wake unamaanisha alikuwa mwanadamu kweli, mwenye uthabiti nasi kuhusu ubinadamu wake. Yeye ni Mungu kweli, mwenye uthabiti na Baba kuhusu uungu wake.

Alifanyika mwanadamu kweli, mwenye msimamo mmoja nasi kuhusiana na ubinadamu wake. Yeye ni mtu mmoja, si wawili, kama Nestorianism ilivyofundisha, na si mchanganyiko wa hao wawili, mchanganyiko ambao si Mungu wala mwanadamu, kama Monophysitism au Eutichianism ilivyofundisha. Mafundisho ya majimbo haya mawili pia yatamfikia Bwana akipenda, na hiyo ndiyo njia ya kumtofautisha Yesu duniani katika karne ya kwanza na Yesu mbinguni sasa.

Ni Mungu-Mwanadamu yule yule, lakini alipitia awamu mbili za mpangilio au hali au masharti, awamu mbili za mpangilio na hali zinazolingana, hali ya udhalilishaji inayoishia katika kifo na mazishi yake, hali yake ya kuinuliwa ikianza na ufufuo wake na kufikia kilele katika kuja kwake mara ya pili, ambapo atatiisha vitu vyote kwake.

Tunaanza na uwepo wa Kristo kabla. Uwepo wa kabla ni nini? Inamaanisha Yesu wa Nazareti.

Hilo halikusemwa vizuri kwa sababu jina Yesu linahusu ubinadamu wake. Kwa namna fulani, tukizungumzia umilele wa Yesu, si sahihi; si jina bora zaidi la kutumia. Yusufu na Mariamu wote waliambiwa wamwite Yesu, kwa hivyo si kweli kuzungumzia umilele, si sahihi kuzungumzia nafsi ya pili ya utatu kama Yesu.

Yeye ni Mwana, Neno, Nuru, lakini alikuwepo kabla ya kuwa mwanadamu. Huu ndio uwepo wake wa awali. Nataka kuzungumzia swali kabla hatujafikia uthibitisho wa kibiblia wa uwepo wa awali wa Mwana.

Je, ni sahihi kuzungumzia uwepo wa Baba na Roho Mtakatifu? Nilipouliza swali hili darasani, mara nyingi wanafunzi walisema ndiyo, na walichomaanisha ni kwamba Baba na Roho pia ni wa milele pamoja na Mwana; ni wa milele pamoja, na hiyo ni kweli. Watu wote watatu wa Uungu ni wa milele, lakini si wote watatu lakini watu wote watatu hawana uwepo wa awali. Kuwa na uwepo wa awali kunamaanisha uwepo unaofuata, na Mwana pekee ndiye aliyefanyika mwili.

Unaweza kusema Baba na Roho wana uhai mmoja siku zote, na Mwana alipitia mabadiliko katika hali yake ya kuwepo kutoka kuwa Mwana wa kabla ya mwili, akawa katika mwili na milele Mwana aliyefanyika mwili. Kwa hivyo, kuwepo kabla ni kategoria ya Kikristo pekee. Haimhusu Baba au Mwana, na bado, nataka kuwa wazi sana: Fundisho la Utatu linasema kuna Mungu mmoja, na Mungu mmoja ana watu watatu wa milele, Baba, Mwana, na Roho Mtakatifu, na hawa watatu hawatengani kamwe, lakini ni tofauti.

Tunatofautisha nafsi, na hatuzichanganyi. Zaidi ya hayo, zinaishi pamoja, na sifundishi Fundisho la Utatu hivi sasa, kwa hivyo turudi kwenye jambo linalozungumziwa. Tunawezaje kuthibitisha kuwepo kwa Mwana kabla ya kuzaliwa? Je, Biblia inafundisha kuwepo kwa Mwana kabla ya kuzaliwa? Jibu ni ndiyo—njia mbili za kuonyesha hili.

Njia ya pili ni kwamba Agano Jipya linafundisha waziwazi kuwepo kwake kabla ya kuzaliwa, likielezea vitu kama uumbaji kwake. Kwa kuwa Mwana ndiye wakala wa Baba katika uumbaji, ni wazi kwamba alikuwepo kabla ya kuwa mwanadamu, lakini uthibitisho wa kwanza ni kuonekana kwa Mwana kabla ya kuzaliwa katika Agano la Kale. Wakati mwingine, Mungu huonekana katika Agano la Kale.

Anajidhihirisha kwa hisia za kibinadamu, hasa kuona. Hizi huitwa theophanies, hasa zinazoonekana, wakati mwingine kwa hisia zingine pia, lakini hasa kuonekana kwa Mungu asiyeonekana. Baadhi ya theophanies ni Christophanies.

Kuna tatizo la kihemenetiki kuhusu jinsi hilo linavyofanya kazi, na sijatatua tatizo hilo. Sina uhakika, kama wengine wanavyosema kwamba kila theofani ni Christofani. Sina uhakika, lakini nina uhakika ambapo Agano Jipya linaita theofani ya Agano la Kale Christofani, mwonekano, mwonekano wa Mwana kabla ya kuzaliwa, huo ni Christofani.

Kwa hivyo, nikionyesha kuonekana kwa Mwana aliyezaliwa kabla ya kuzaliwa katika Agano la Kale, kunathibitisha uwepo wa Kristo kabla ya kuzaliwa. Tuanze na Yohana 12 na mstari wa 40. Nitafanya ufafanuzi mpana wa utangulizi wa Injili ya Yohana, Yohana 1, 1 hadi 18, Bwana akipenda, tutakapofanya kazi na Ufufuo baadaye leo, baadaye katika mfululizo huu wa mihadhara.

Yohana ni kitabu cha ajabu. Ni kazi bora ya fasihi na theolojia, tofauti na Sinoptiki, inayokamilishana nazo, na labda tunaweza kutumia maneno ya kitheolojia yenye kina zaidi na zaidi kuliko Sinoptiki, ambayo pia ni maneno ya Mungu, bila shaka kuhusu hilo. Katika Yohana 12, baada ya kufupisha mwitikio wa wengi kwa Yesu katika huduma yake ya kidunia, msomi mmoja Mjerumani aliziita Injili uwasilishaji wao ni wa kifo na ufufuo wa Yesu kwa utangulizi mrefu.

Kuna ukweli fulani katika hilo, na Yohana ni zaidi ya wengine, kwa sababu kuanzia sura ya 13, Yesu anafunga mlango wa ulimwengu, na kuanzia sura ya 13 hadi 21, ni Yesu na wanafunzi wake tu, na unaweza kusema hayo ndiyo maandalizi na mafundisho kuhusu kifo na ufufuo wake. Haya ndiyo, haya, masimulizi ya kifo na ufufuo yenye utangulizi mrefu. Yohana anagawanya katikati, sura 12 kabla ya kifo na ufufuo wake, na kisha sura ya 13 hadi 21, maandalizi na mafundisho kuhusu kifo na ufufuo wake, matendo yenyewe, na kadhalika.

Yohana anatuambia katika sura ya 20:30, na 31, kusudi la Injili yake. Kulikuwa na miujiza mingine mingi ambayo Yesu alifanya mbele ya wanafunzi wake, na ishara nyingine nyingi ni mojawapo ya maneno anayopenda Yohana kwa miujiza hiyo ambayo haijaandikwa katika kitabu hiki. Ishara hizi zimeandikwa katika Yohana 20:30, na 31, zikisema kwamba mpate kuamini kwamba Yesu ndiye Kristo, Mwana wa Mungu, na kwamba mpate kuwa na uzima kwa jina lake.

Yohana kwa makusudi analinganisha Yohana 12:37, na 20:30, na 31. Yohana 12:37, kwa kweli, niliibadilisha, bila shaka. Analinganisha Yohana 20:30, na 31, kauli ya kusudi, na jibu hili la muhtasari kwa ishara na maneno ya Yesu katika sura 12 za kwanza za Injili ya Yohana, iliyotolewa katika sura ya 12 katika mstari wa 37.

Ingawa alikuwa amefanya ishara nyingi mbele yao, ulimwengu, hasa Wayahudi, Wayahudi, bado hawakumwamini. 20:30, na 31 zinarudia hili kwa kutaja ishara na kwa kutaja imani, na bado ni tofauti sana. Ingawa kusudi ni kumtukuza Mwana, akizungumzia ishara na mahubiri yake ili watu waweze kumwamini kama Kristo,

Mwana wa Mungu, na kupata uzima wa milele, kwa kusikitisha, majibu mengi katika sura 12 za kwanza yamefupishwa hivi.

Ingawa alikuwa amefanya ishara nyingi mbele yao, hakukuwa na ushahidi wa kutosha. Kwa kusema hivyo kwa uhakika, kulikuwa na ushahidi wa kutosha kuhusu utambulisho wa Mwana aliyefanyika mwili. Hata hivyo, bado hawakumwamini.

Ili neno lililonenwa na nabii Isaya lipate kutimia, na ananukuu Isaya 53, Bwana ambaye ameamini tuliyosikia, aliyosikia kutoka kwetu, na ambaye mkono wa Bwana umefunuliwa kwake. Kwa hivyo, hawakuweza kuamini. Kwa maana tena, Isaya alisema, amepofusha macho yao na kuifanya mioyo yao kuwa migumu, wasije wakaona kwa macho yao na kuelewa kwa mioyo yao na kugeuka, nami ningewaponya. Mstari tunaovutiwa nao sana ni 41.

Isaya alisema mambo haya kwa sababu aliuona utukufu wake na akanena kumhusu. Maoni yangu mwenyewe kuhusu hili ni kwamba Yohana anatupa mkanganyiko. Usambamba wa kawaida hufuata mpangilio wa A, B, A, B, au A, B, C, A, B, C. Unaweza kuwa na wanachama wengi upendavyo, lakini ni wa utaratibu.

Mpangilio unarudia: A, B, C, D, A, B, C, D. Usambamba au mgawanyo uliogeuzwa hubadilisha mshiriki wa pili, hivyo A, B, C, C, B, A, au katika hali hii, A, B, B, A. A ni nukuu ya Isaya 53 katika mstari wa 38. B ni nukuu kutoka Isaya 6 katika mstari wa 40. B mkuu ni 41a.

Isaya alisema mambo haya kwa sababu aliona utukufu wake. Anatuambia mahali ambapo Isaya aliona utukufu wa Mungu, na ni mahali pale pale aliponukuu Isaya 6. Kwa hivyo, nukuu kutoka Isaya 53, nukuu kutoka Isaya 6, ambapo anasema, Isaya alisema mambo haya kwa sababu aliona utukufu wake, Isaya 6, na akanena kumhusu, pia inahusu Isaya 6, lakini pia Isaya 53. Kwa hivyo, A, Isaya 53, B, Isaya 6, B mkuu, Isaya 6, A mkuu, Isaya 53.

Yote haya ni kusema kwamba katika muktadha hapa, Isaya alisema mambo haya kwa sababu aliona utukufu wake na akanena kumhusu, mstari wa 42. Hata hivyo, mamlaka nyingi zilimwamini. Samahani.

Yohana 12. Ninaamini kwamba ESV inasema kweli kabisa. Isaya alisema haya kwa sababu aliona utukufu wake na kusema habari zake.

Hata hivyo, watawala wengi walimwamini, bila shaka wakizungumza kumhusu Yesu wakati huo, lakini kwa sababu ya Mafarisayo, hawakumkiri ili wasije wakafukuzwa katika sinagogi, aina ya awali ya kutengwa. Yohana anamtambulisha mtu ambaye utukufu wake Isaya aliuona katika Isaya 6 pamoja na Yesu, ambaye baadhi ya watawala walimwamini. Tunageukia Isaya 6. Ikiwa unapotea, tunaonyesha kuwepo

kwa mwana aliyefanyika mwili kwa kuonyesha kuonekana kwake katika Agano la Kale.

Isaya 6, katika mwaka ule aliokufa Mfalme Uzia, nilimwona Bwana ameketi katika kiti cha enzi, kilicho juu na kilichoinuliwa, na pindo la vazi lake likajaza hekalu. Juu yake walisimama maserafi. Kila mmoja alikuwa na mabawa sita.

Kwa miguu miwili, alifunika uso wake, na kwa miwili, alifunika miguu yake, na kwa miwili, aliruka. Na mmoja akamwita mwenzake, akasema, Mtakatifu, Mtakatifu, Mtakatifu ni Bwana wa majeshi. Ni Bwana wa majeshi.

Dunia yote imejaa utukufu wake. Na misingi ya kizingiti ikatetemeka kwa sauti yake aliyeita, na nyumba ikajaa moshi. Nikasema, Ole wangu, kwa maana nimepotea, kwa maana mimi ni mtu mwenye midomo michafu, nami ninakaa kati ya watu wenye midomo michafu, kwa maana macho yangu yamemwona Mfalme, Bwana wa majeshi, Bwana wa majeshi.

Utukufu ambao maserafi waliimba ni utukufu wa Yahweh. Na Yohana anasema Yahweh, katika muktadha huu, ni mwana aliyezaliwa kabla ya kuzaliwa. Yohana angetuambia tunapaswa kumwita neno lililozaliwa kabla ya kuzaliwa, nuru, mwana.

Theolojia ya Kikristo inamwita nafsi ya pili ya Utatu. Yaani, ubinadamu wa Bwana wetu ulianza tumboni mwa bikira huko Bethlehemu katika karne ya kwanza. Haukuwapo hapo awali.

Kinyume na baadhi, inaonekana kwangu, mawazo ya ajabu, hata kuhusu watu wema, ubinadamu wa Kristo uliokuwepo awali. Hapana, hapana, hapana. Lakini mtu wa mwili si mwanadamu.

Mtu ni Mwana . Mwendelezo wa utu hautolewi na ubinadamu wa Yesu. Mwendelezo wa utu hutolewa haswa na utambulisho wa Mwana.

Alikuwa Mwana wa kabla ya kuzaliwa, sawa na wa milele pamoja na Baba na Roho Mtakatifu kwa milele yote mbinguni, na Mwana wa kabla ya kuzaliwa akawa Mwana aliyefanyika mwili. Yeye ni mtu yule yule. Hachukui mwanadamu kwake, na Mungu haji na kumjaza mwanadamu kwa nguvu au kipekee.

Mwana anajichukulia asili ya kibinadamu, ile inayounda wanadamu, yaani mwili wa mwanadamu na roho ya mwanadamu. Anafanya hivyo kwa njia isiyo ya kawaida kama alivyotungwa mimba; ubinadamu wake umetungwa mimba, samahani, katika tumbo la Mariamu, ambapo ubinadamu haupo kamwe mbali na muungano na asili yake ya kimungu ndani ya tumbo lake. Utu, Mwana , aliyezaliwa kabla, aliyefanyika mwili.

Katika kuonekana kwa Mwana kabla ya kuzaliwa, tunajifunza kwamba alikuwepo awali. Alikuwa kiumbe wa kimungu kabla ya kuwa mwanadamu wa kimungu. Alikuwa Mungu kabla ya kuwa Mungu-mtu kwa ajili yetu na wokovu wetu, kama imani zinavyosema.

Mfano mmoja zaidi. Katika Yohana 8, ni sawa na Mathayo 23, ambapo Yesu anawakemea viongozi wa Kiyahudi. Kwa nini anawakasirikia sana? Kwa nini anawabariki? Kwa sababu anawajali.

Anajihusisha na theolojia ya utata, ukitaka. Anawavuruga manyoya. Anawakabili.

Loo, haikuwa hivyo. Hiyo haikuwa njia rahisi kwake. Njia rahisi ingekuwa kufuata mpango, mpango wao, wa kutowachafua. Unanitania? Anawatenganisha.

Anawachochea. Anawavutia sana kwa kuwaponya kimakusudi siku ya Jumamosi na kufichua unafiki wao kushoto na kulia. Hawezi kuvumilia kuongeza kwao kwenye Neno la Mungu na kutotii kwao Neno la Mungu, hasa moyoni.

Kwa hivyo, matokeo ya haya yote ni nini? Mimi hushangazwa kila wakati na Matendo 6:7. Hii ni fupi kando kabla hatujafika Yohana 8, ambapo anawashambulia wana wa Ibrahimu, kihalisi, kwa njia ya kimwili na kuwaita wana wa ibilisi. Yohana 6:7, Neno la Mungu likazidi kuongezeka, na idadi ya wanafunzi ikaongezeka sana huko Yerusalemu, na makuhani wengi wakaitii imani.

Walawi, viongozi wa Kiyahudi aliowapinga tena na tena, ambao hatimaye walipanga njama ya kumuua. Theolojia yake ya utata, ufafanuzi wake, kufichua unafiki wao, kupinga kwake kutoelewa kwao sheria, na kuwahukumu kwa kukataa kumwamini kama Masihi. Mungu alitumia matokeo mazuri kuwaokoa wengi wao.

Hilo ni jambo la kushangaza kuona. Yohana 8, anapiga kelele. Loo, neno langu, ni kali sana kiasi kwamba wakalimani hawawezi kushughulikia baadhi yao.

Tayari kuanzia sura ya 2, karibu mara 100, kulingana na tofauti ya maandishi, mara 99 au 100 Yohana anataja neno amini. Katika nyakati chache kati ya hizo, anafundisha fundisho la imani isiyo kamili, ya uongo, au isiyo kamili. Ninapenda kusema haitoshi kwa sababu inakumbatia mapungufu mengine.

Na hapa, katika mstari wa 30 wa sura ya 8, alipokuwa akisema mambo haya, wengi walimwamini. Sasa, njia ya kuelewa mafundisho ya uongo ya Yohana kuhusu imani ya uongo si kutoka kwa msamiati. Ni maneno yaleyale anayotumia kuzungumzia imani.

Kumpokea Kristo, kumwamini Kristo, kwa kawaida husema hivyo, mambo ya aina hiyo. Ni muktadha. Na kama angekuwa na mstari wa 30 tu, ningesema hiyo inamaanisha imani ya kweli, sivyo? Lakini angalia 31.

Kwa hivyo, Yesu aliwaambia Wayahudi waliokuwa wamemwamini, Sijui, hermeneutics ya kawaida kwangu inasema unafuata 30 na 31, na inaonekana kama anazungumzia watu hao, sivyo? Inaonekana hivyo. Mkidumu katika neno langu, ninyi ni wanafunzi wangu kweli; mnajua kweli, nayo kweli itawaweka huru. Wakasema, whoa, whoa, subiri, wakati wa kutoka.

Huru? Sisi ni wazao wa Ibrahimu na hatujawahi kuwa watumwa wa mtu yeyote. Unasemaje tutakuwa huru? Je, wanawasahau Warumi? Sielewi sehemu hiyo. Lakini nadhani wanazungumza kiroho.

Imepewa faida ya shaka. Loo, neno langu, Yesu anawaacha tu wawe nayo. Na si kusudi langu kufafanua kifungu hiki chote, lakini kama mngekuwa watoto wa Ibrahimu kweli, kama mnavyodai katika mstari wa 39, mngefanya anachofanya, alichofanya.

Badala yake, ninyi ni waongo na wauaji. Anaendelea kuwachoma kidole kwenye soketi ya umeme. Kwa nini anafanya hivyo? Ili kuwachochea, kuwaumba, kuwakabili yeye ni nani na miujiza yake na jumbe zake ili waweze kuokolewa.

Hawako sawa kama walivyo. Ndiyo maana, waongo vipi? Kwa sababu wanamkataa yeye, anayeleta ukweli kutoka kwa Mungu. Wao ni wauaji vipi? Kwa sababu wanamchukia mioyoni mwao, naye anajua hilo.

Hatimaye, chuki itatokea katika kusulubiwa kwake. Baba yenu si Ibrahimu. Ninyi ni wana wa ibilisi.

Wow. Mistari ya 44 na inayofuata. Lakini kwa sababu nawaambia ukweli, mstari wa 45, hamniamini.

Wamejikita sana katika uongo kiasi kwamba hawawezi kukubali ukweli. Ni nani kati yenu anayenihukumu kwa dhambi? Ningependekeza kwamba hakuna hata mmoja wetu atakayesema hivyo kwa adui zetu. Kwa sababu, bila shaka, watu wanaotujua vyema wanaweza kutuhukumu kwa dhambi, lakini si Yesu.

Nawaambia ukweli. Kwa nini hamniamini? Yeyote aliye wa Mungu husikia maneno ya Mungu. Sababu ya kutoyasikia ni kwamba ninyi si wa Mungu.

Wanakasirika sana. Wanamwita Msamaria na mtu mwenye pepo. Na anaendelea.

Anadai kwamba mtu anayemwamini ataishi milele, jambo ambalo hawalielewi vizuri. Kutoelewana ni sehemu kubwa ya injili ya Yohana. Ikiwa anaonyesha fundisho lake kuu la dhambi ni kutoamini, na sehemu yake ni kutoelewana.

Baba ananitukuza mimi. Ninyi mnanidharau. Mimi namheshimu Baba .

Mstari wa 56. Baba yako, Ibrahimu, anakubali kwamba wao ni wa uzao wa Ibrahimu. Kwa maana hiyo, wao ni wazao wake.

Wao ni wanawe, sivyo? Lakini wao si wanawe kiroho. Wao ni wana wa baba yao, ibilisi, ambaye matendo yake wanayaiga. Baba yenu, Ibrahimu, alifurahi kwamba angeiona siku yangu.

Aliona na akafurahi. Wayahudi wanalipuka tu. Hujatimiza miaka 50 bado, na umemwona Ibrahimu.

Haya basi. Yesu akawaambia, Amin, amin, nawaambia, kabla Ibrahimu hajazaliwa, mimi niko. Basi wakaokota mawe ili wamtupie.

Lakini Yesu mwenyewe alijigonga tu na kutoka nje ya hekalu. Nusu ya muda, anajificha, akionyesha uwajibikaji wake wa kibinadamu. Nusu ya muda, anaingia katikati ya matatizo katika wosia wa baba, na inasema hakuna mtu aliyemwekea mkono kwa sababu wakati wake ulikuwa haujafika bado.

Vyote viwili ni kweli. Kitabu cha ajabu cha DA Carson, *Ukuu wa Kimungu na Wajibu wa Kibinadamu, Mitazamo ya Kibiblia na Mvutano* . Carson alitaka kukipa jina la Ukuu wa Kimungu na Wajibu wa Kibinadamu katika Injili ya Yohana.

Wachapishaji walijua wangeuza vitabu zaidi ikiwa hawangejumuisha kifungu hicho cha maneno ya vihusishi. Lakini *Ukuu wa Mungu, Wajibu wa Kibinadamu, Mitazamo ya Kibiblia, na Mvutano* vilinifanyia kile ambacho vitabu vya Carson vimekuwa vikikifanya mara nyingi. Kilielezea kile nilichojua kuwa kweli kutokana na kusoma Biblia, hata kama sikuweza kukieleza vizuri.

Na miongoni mwa mambo mengine, anasema, kama tulidhani kuwa Mwana wa Mungu angechukua nafasi ya Mungu kama mwanadamu kutatatua enzi kuu, wajibu, utata, mvutano, upingaji, kitendawili, fumbo, tumekosea. Inazidisha hali hiyo kwa sababu Mwana ni Mungu. Sura ya 5, humpa uhai yeyote anayemtaka.

Kama vile Baba awafufuavyo wafu na kuwafanya wawe hai, vivyo hivyo Mwana huwapa uzima wale awatakao. Huyo ni Mungu. Lakini yeye pia ni mwanadamu.

Katika sura ya 4, anaketi kando ya kisima kwa sababu amechoka. Calvin anasema kwa usahihi, haigizi kama mtu wa kuigiza. Alikuwa mwanadamu, hakuwa mwanadamu tu, bali Mungu-mtu pale. Ubinadamu wake ni muhimu sana.

Na Yohana anasema kuhusu mtu mzima; hakuna ubinadamu mwingine zaidi ya ule ulio wa Mungu-mwanadamu. Anasema kuhusu mtu wa Kristo, alikuwa amechoka na

kuketi karibu na kisima cha Yakobo. Na hivyo Yesu na Injili ya nne inayotambua kuhusu njia na maneno na ishara za Yesu haisuluhishi enzi kuu ya Mungu, wajibu wa mwanadamu, mvutano.

Haiwezekani kutatuliwa. Mungu ni mkuu. Na wakati wa Yesu wa kwenda kufanya jambo na kuingia matatani, hakuna mtu aliyemshika mkono kwa sababu wakati wake uliowekwa wa kufa na kurudi kwa Baba na kufufuka na kurudi kwa Baba ulikuwa bado haujafika.

Lakini anapapaswa kutekeleza wajibu wa kibinadamu, anafanya hivyo kama tunavyoona katika 7:1. Baada ya hayo, Yesu alizunguka-zunguka Galilaya. Hakutaka kuzunguka-zunguka katika Yudea kwa sababu Wayahudi walikuwa wakitafuta kumwua.

Anafanya nini? Ikiwa Mungu ni mkuu, je, tunaweza kufanya chochote tunachotaka? Je, tunaweza kutembea katikati ya barabara kuu? Hiyo inaitwa kumjaribu Mungu. Unakanyagwa na trela ya trekta. Ni upumbavu.

Yesu hakumjaribu Mungu. Alijua walikuwa wakimtafuta. Kwa hivyo, hakuenda huko.

Kama alikuwa mtiifu na mwenye kufuata mapenzi ya Baba siku zote, kama tutakavyoona baadaye, tutabishana baadaye. Ana nguvu zake zote za kimungu. Haziachi.

Anachoacha ni matumizi yake huru. Nilikuwa nikifikiri hii ilikuwa mara moja na kwa wote. Lakini sasa nadhani ilikuwa mara moja na kwa wote.

Na kila siku ya maisha yake, alijisalimisha kwa Baba na hakutumia nguvu hizo nje ya mapenzi ya Baba. Je, ilikuwa mapenzi ya Baba wakati mwingine kwa Mwana kutumia nguvu za kimungu? Ndiyo, ilikuwa hivyo. Na kusema vinginevyo ni kenosis ya vitendo iliyorekebishwa ambayo hata baadhi ya walimu Wakristo walioheshimiwa na kwa haki, hasa wanafalsafa, wanaiunga mkono leo.

Tazama jibu la Steve Willem kwao, jibu lake la ukarimu na uthabiti kwamba wamekosea. Nyakati nyingine, ni mapenzi ya Baba kwa Mwana asitumie nguvu zake za kimungu bali ajibu kama Mungu-mtu. Mtu humjibu shetani jangwani, si kwa kumlipua ufalme uje, bali kwa kunukuu kutoka Kumbukumbu la Torati mara tatu, akimkemea yule mwovu kutoka kwa neno la Mungu kama Mungu-mtu.

Je, tunaweza kuyatatua mambo haya yote kikamilifu? Hatuwezi. Kumbuka, mafumbo mawili makubwa ni utatu na umoja wa Mungu, Utatu na asili mbili za utu wa Kristo. Kabla ya Ibrahimu kuzaliwa, mimi nipo.

Ilikuwa ikifikiriwa kuwa Yesu alikuwa akimaanisha Kutoka 3:14, kauli kuu ya mimi ndiye. Makubaliano ya usomi wa Yohana, yaani, utafiti wa injili ya Yohana, sasa anarejelea kauli ya mimi ndiye katika sehemu ya mwisho ya Isaya. Nakubaliana na hitimisho hili. Isaya 45, kwa mfano, mstari wa 5, Mimi ndiye Bwana, wala hakuna mwingine.

Zaidi ya mimi, hakuna Mungu. Mstari wa 6, ninasoma tu sehemu za mistari hii, Mimi ni Bwana na hakuna mwingine. Mimi huumba nuru na kuumba giza.

Mimi ndimi Bwana, nifanyaye mambo haya yote. Mstari wa 18, Mimi Bwana nasema kweli. Natangaza yaliyo ya haki.

Mstari wa 22, nigeukie na uokolewe. Mungu ni mwema sana. Kuanzia mwanzo hadi mwisho wa Biblia, tuna mambo ya aina hii.

Ufunuo 22 una idadi ya miito hii kwa watu, waje kwangu, wito wa Yesu, wito wa Baba, na kwa Roho pia imetajwa katika muktadha huo. Roho anasema, njooni, mnigeukie mkaokolewe, Isaya 45:22, ncha zote za dunia. Kwa maana mimi ni Mungu wala hakuna mwingine.

Kwa nafsi yangu, nimeapa, kutoka kinywani mwangu, kwamba neno ambalo halitarudi limetoka katika haki. Kwangu mimi, Yahweh asema, kila goti litapigwa. Kwangu mimi, kwa ellipsis, inadokezwa kwamba kila ulimi utaapa utii.

Ikiwa hilo linasikika kama jambo la kawaida, linapaswa kueleweka. Paulo analinukuu katika Wafilipi 2, na tutarudi huko baadaye tutakapojadili uungu wa Kristo, ubinadamu wa Kristo, hasa hali hizo mbili zikifundisha. Huu ni mwonekano mwingine.

Yesu anadai, niseme, kuwa mimi ndiye wa unabii wa Isaya. Kabla ya Ibrahimu kuzaliwa, mimi ndiye. Yeye ndiye aliyesema kauli hizo.

Yaani, alikuwa kabla ya kuzaliwa. Sio tu kwamba kauli za Agano la Kale na kuonekana kwa Mungu katika Agano la Kale kama Mwana, yaani, Christophanies, sio tu kwamba zinaonyesha uwepo wa Kristo kabla ya kuzaliwa, bali Agano Jipya lenyewe linafundisha uwepo wake kabla ya kuzaliwa. Yohana 1:1 hadi 3, "hapo mwanzo kulikuwako Neno, Neno alikuwako kwa Mungu, naye Neno alikuwa Mungu."

Huyu, ambaye katika mstari wa 14 anakuwa mwili, anajichukulia asili ya kweli ya mwanadamu, anakuwa mwanadamu, alikuwa pamoja na Mungu hapo mwanzo, kabla hajawa mwili. Yaani, alikuwepo kabla ya, alikuwepo kabla ya kufanyika mwili wake. Tunaona katika mstari wa 9 na 10.

Nuru ya kweli, ambayo huwaangazia watu wote, ilikuwa ikija ulimwenguni. Alikuwako ulimwenguni na kadhalika. Nuru ilikuwepo kabla haijaja ulimwenguni ili kuwaangazia watu gizani.

Huo ni ujinga wa Mungu na dhambi. Na kisha 15 ni wazi. Yohana alimshuhudia na kupiga kelele; Huyu ndiye niliyesema habari zake, Yeye ajaye nyuma yangu anatangulia mbele yangu kwa sababu alikuwa kabla yangu.

Kama msomi wa Agano Jipya la Ujerumani alivyosema, Yohana ni mto ambao mtoto anaweza kuogelea. Ni rahisi sana. Wanafunzi wa Kigiriki wanaoanza hufurahi tu.

Wanaweza kusoma hili. Wanaweza kulisoma. Waebrania, si sana.

Matendo, Yohana, ni rahisi sana. Ni ajabu.

Na bado ni hivyo, msomi huyo huyo alisema, Yohana ni kama mto ambao mtoto anaweza kuogelea, na tembo anaweza kuogelea. Maana yake ni kwamba kuna mambo ya kina. Kuna mambo ambayo ni magumu kuelewa.

Na hili si gumu sana kulielewa kwani linasikika kama gobbledygook. Yohana anamshuhudia; ninatafsiri na amepaaza sauti, akisema, Huyu ndiye niliyesema, Yeye ajaye baada yangu alikuwa kabla yangu kwa sababu alikuwa kabla yangu. Nini? Kwa kweli, ESV inaelewa vizuri nahau hiyo ya kati.

Yule anayekuja baada yangu anashika nafasi mbele yangu. Amenizidi cheo ndiyo wazo hasa kwa sababu alikuwa kabla yangu. Yohana anazungumzia nini? Yule anayekuja baada yangu.

Elizabethi alikuwa akitarajia miezi sita kabla ya Mariamu. Yohana Mbatizaji alikuwa mkubwa kuliko Yesu kwa miezi sita, kulingana na hesabu ya kibinadamu. Loo, mwana huyo ni mkubwa zaidi kuliko Yohana.

Kwa hivyo, Yohana, mtangulizi, angeweza kusema yule anayekuja baada yangu kwa miezi sita. Na wote wawili yawezekana walianza huduma zao za kidunia wakiwa na umri wa miaka 30, kulingana na desturi ya Kiyahudi. Yohana pia alikuwa na mwanzo wa miezi sita.

Amekuwa mbele yangu. Amenizidi cheo, amenizidi kwa sababu alikuwa mbele yangu kwa wakati. John ni kama mtu asiye na msimamo, na kuna maji kidogo ya tembo hapa.

Anakiri uwepo wa Masihi kabla ya kuzaliwa. Yaani, mbele ya mtu huyu ambaye Yohana anambatiza, angeweza kufunuliwa kwa Israeli kama mwana wa Mungu na Kristo. Kabla hajawa mwanadamu, alikuwepo.

Hatupi maelezo zaidi, lakini usifanye makosa kuhusu hilo. Mungu alizungumza kupitia Yohana. Ni jambo la kushangaza kwangu jinsi Yohana Mbatizaji alivyopokelewa kama nabii.

Kwa masikio yake kati ya maagano, hakuna manabii. Ningetarajia mtu anayedai kuwa nabii angefanya ishara fulani, sivyo? Watu wangemwamini vipi? Je, ni Luka 4? Roho inamwezesha Yohana kuhubiri neno la Mungu. Loo, neno la Mungu moto lilitoka kinywani mwa jamaa huyu.

Walijua ni neno la Mungu kwa sababu lilikuwa neno la Mungu. Na neno la Mungu linajishuhudia. Baadaye, labda ni mwishoni mwa sura ya 10, tunasoma kwamba Yohana hakufanya miujiza yoyote.

Hakufanya ishara yoyote, lakini kila kitu alichosema kuhusu mtu huyu, Yesu, kilikuwa kweli. Hiyo ni kweli. Mwisho kabisa wa Yohana 10.

Yohana hakufanya ishara. Unanitania? Hapana, sikutanii. Ilikuwa busara ya Mungu kumruhusu Yohana asifanye ishara.

Kwa mfano, ingawa hakufanya ishara zozote, tunajua kwa hakika kwamba kulikuwa na dhehebu la Yohana Mbatizaji la karne ya pili, dhehebu potofu. Lililomfuata Yohana. Huzuni njema.

Sijui angeweza kufanya nini zaidi. Tayari katika sura ya kwanza, mimi si Kristo. Mimi si nabii.

Sura ya tatu, lazima aongezeke. Lazima nipungue wanafunzi wake wanapomfuata Yesu. Hilo ni jambo zuri.

Hilo ndilo hasa linalopaswa kutokea. Nenda umfuate. Huzuni njema.

Kwa hivyo, haikuwa kosa la Yohana, na haikuwa kosa la Mungu. Je, unaweza kufikiria kama Yohana alifanya miujiza? Dini ya Yohana Mbatizaji ingekuwa imeenea kila mahali. Lakini nashangaa tu jinsi watu wanavyomwamini mtu huyu bila uthibitisho wowote kwa ishara.

Nitakuambia nini, na kama ungemwamini pia. Sio tu kwamba alimfanya ainuke kama Isaya katika mlo wa ajabu, bali mwanadamu, neno la Mungu lilitoka kinywani mwake kama moto. Na aliahidi moto kwa wale wasiotubu.

Hakuvutiwa na urithi wa Kiyahudi pia. Mungu anaweza kumfanya Ibrahimu kuwa mwana kutokana na miti hii. Huzuni njema. Yohana ni wa ajabu.

Agano Jipya pia linafundisha kuwepo kwa mwana wa Mungu hapo awali. Kwa ufupi, tunaona katika Wafilipi 2 katika kifungu kikubwa cha Kikristo.

Tutarudia vifungu hivi mara kwa mara, lakini kwa undani mkubwa mara moja tu. Huu ni maandishi mazuri ya teknolojia ya kitamaduni kwa mafundisho ya majimbo mawili, hali ya udhalilishaji, hali ya kuinuliwa. Hapo ndipo tutakapoyafanyia kazi kwa undani mkubwa.

Lakini kwa sasa, Wafilipi 2:6, mstari wa tano, iweni na nia hiyo miongoni mwenu, ambayo ni yenu katika Kristo Yesu. Kifungu hiki kikubwa cha Kikristo ni kifungu cha mfano. Kusudi lake kuu katika muktadha huu ni kama mfano.

Tunajua kutoka sura ya nne kwamba wafanyakazi wawili muhimu wa kike kanisani walikuwa na ugomvi. Katika sura ya kwanza, Yohana tayari amekuwa akikuza umoja. Na hapa, mistari michache iliyopita, alilaani tamaa ya ubinafsi na majivuno na akajiunga na kuwahesabu wengine kuwa wa maana kuliko ninyi wenyewe.

Kwa kweli, fikiria jinsi Yesu alivyofanya. Ujumbe wake katika mistari inayofuata, hasa katika hali ya kudhalilishwa, ni huu. Yesu aliwahesabu waumini wa Filipi na wateule wote kuwa muhimu kuliko yeye mwenyewe.

Hatukuwa muhimu kuliko yeye mwenyewe, lakini ndivyo alivyotuhesabu kwa sababu alikufa kwa ajili yetu. Na hakuangalia tu mambo yake binafsi, ni bora uamini, bali mambo yetu yawe na mtazamo wake. Yeye ni nani? Iweni na nia hii miongoni mwenu.

Fikirini hivi, ambavyo ni vyenu katika Kristo Yesu, ambaye, ingawa alikuwa katika umbo la Mungu, hakuona usawa na Mungu kuwa ni kitu cha kushikiliwa, bali alijifanya hana utukufu, akatwaa umbo la mtumwa. Hatuwezi kuelewa maneno umbo la Mungu, morphe kwamba, isipokuwa tuyaone yakitumika kinyume na umbo la mtumwa, morphe doula, kutoka kwa doulos, the from theos. Yohana anaweka vifungu hivi viwili katika kile ambacho wataalamu wa lugha hukiita uhusiano wa kipagani.

Wanagombana na kuarifuana. Yule aliyekuwepo katika mwonekano wa Mungu alijichukulia mwonekano huo, na katika visa vyote viwili, haimaanishi unyenyekevu, mwonekano, na si uhalisia; inamaanisha mwonekano wa nje unaoakisi uhalisia wa ndani sio tu wa mwanadamu, sio mwanadamu tu, bali pia mtumwa. Je, Mungu anakuwa mtumwa? Hii ni dini ya aina gani? Ni dini ya neema, na Mungu wangu, Euodia na Sintike wanalia wakati hii inasomwa, kwa sababu hawakuwa wakihesabu kila mmoja kuwa muhimu kuliko wao wenyewe.

Hawakuwa wakiangalia maslahi ya wengine, na wana kanisa lote, ingawa Paulo anawasifu katika sura ya nne kama wanawake muhimu na wafanyakazi pamoja naye

katika injili. Anawanyenyekeza kwa kumwasilisha Yesu, kwa kumwasilisha aibu au unyenyekevu wa mwana, yeye aliyekuwepo katika umbo la Mungu kabla ya kuwa mwanadamu, jambo ambalo linaonyeshwa kwanza kabisa, karibu mara tatu, kwanza kabisa katika maneno haya, kwa kuchukua umbo la mtumishi. Yaani, alikuwepo kabla.

Ni vivyo hivyo katika Wakolosai 1. Kifungu kingine kikubwa cha Kikristo. Siwezi kukipa alama na kusema ni kipi kikubwa zaidi. Zote ni nzuri.

Kila moja imejikita katika muktadha wake, iwe yeyote kati yao alikuwa na uhai fulani hapo awali au la. Huyu kwa kawaida hufikiriwa kuwa na uhai uliopita kama wimbo, ambao unaweza kuwa, lakini nitakuambia nini: unaendana vizuri katika muktadha wake, na hoja yetu hivi sasa ni kwamba unathibitisha uwepo wa mwana wa milele. Je, inathibitisha umilele wake? Hapana, lakini ni nani aliyekuwepo hapo awali? Mungu.

Kwa hivyo, inaashiria uungu wa Kristo, ingawa hiyo sio hoja yetu bado. Uungu wa Kristo unafundishwa waziwazi katika Agano Jipya kiasi kwamba kuukataa ni jambo lisilo na udhuru. Samahani.

Washiriki wa dhehebu hilo linalojulikana kama wanaoitwa Mashahidi wa Yehova, viongozi katika makao makuu ya Watchtower huko Brooklyn, New York, wakiwa na tafsiri yao mbaya, ambao dhana yao ni Yesu si Mungu, kwamba tafsiri mbaya bado inafundisha uungu wake. Hasa kulingana na Waebrania 1, watu wamekuja na kuzungumza kuhusu kujitahidi, kwa kusita, kwa mapambano. Je, hilo ni neno? Ingia kwenye imani katika Yesu, ambaye walikuwa naye, ambaye alikuwa na mipigo miwili dhidi yake katika tafsiri yao, katika mafundisho yao, kwa sababu Biblia inafundisha uungu wake kwa nguvu sana. Msifu Bwana kwa neema yake kwa njia hiyo, hata kwa kutumia tafsiri zenye kasoro, zinazotoa Kristo .

Je, unaweza kufikiria hukumu ya watafsiri hao kuwaongoza mamilioni ya watu kuzimu? Ole wao. Wakolosai 1, 15, na 16, hapa Paulo anaonyesha Kristo ni mkuu kuliko uumbaji, kwa sababu ndiye aliyeuumba. Yeye ni wakala wa Baba na juu ya kanisa kwa sababu yeye pia aliuumba.

Kama mzaliwa wa kwanza kutoka kwa wafu, yeye ndiye muumbaji, muumba upya wa kanisa, watu wa Mungu. Kristo ndiye mfano, Wakolosai 1:15, wa Mungu asiyeonekana. Yeye ndiye Mungu asiyeonekana aliyekuwepo katika mwili.

Yeye ndiye mzaliwa wa kwanza wa viumbe vyote. Hiyo ina maana gani? Maneno yanayofuata yanatuambia kwamba kwa sababu au kwa ajili yake, vitu vyote viliumbwa, vitu vilivyo mbinguni na duniani. Jamani, hilo linanikumbusha mwanzo wa Biblia.

Mwanzo 1:1 ina athari kubwa kwa Yohana 1, Wakolosai 1, na Waebrania 1. Inaweka msingi wa vifungu hivi vikubwa vya Agano Jipya la Kikristo. Kwa njia yake, vitu vyote viliumbwa mbinguni na duniani, vitu vyote vinavyoonekana na visivyooonekana. Je, unaweza kufikiria kundi la tatu? Hilo tu ndilo lililopo.

Mambo unayoyaona, na kisha ulimwengu wa malaika unatajwa kwa sababu ya maneno yanayofuata. Vitu vyote viliumbwa kupitia yeye na kwa ajili yake. Ikiwa Mwana, samahani, ni wakala wa Mungu katika uumbaji, nadhani nini? Alikuwapo kabla ya kuwa Yesu wa Nazareti.

Yeye amekuwapo tangu mwanzo. Waebrania 1, vivyo hivyo, mstari wa 2 na 10. Katika ncha mbili za uzuri huu, sio mwisho wa mwisho kabisa, bali kuelekea kwake. Karibu na mwanzo na karibu na mwisho, kama aina ya ujumuishaji, ujumuishaji, ambao wanafunzi wangu walinifundisha kuuita mwisho wa vitabu, ili watu waweze kuelewa maana yake. Tuna mstari wa 1, 2. Katika siku hizi za mwisho, Mungu amesema nasi kwa njia ya Mwanawe, ambaye alimteua kuwa mrithi wa vitu vyote. Yesu atakuwa mwisho kwa sababu kupitia yeye pia aliumba ulimwengu.

Yeye ndiye mwisho, na yeye ndiye mwanzo. Kupitia Mwana, hiyo ndiyo cheo kinachomfaa katika Waebrania na ni cheo cha kimungu. Tayari tunakiona hapo katika mstari wa 2. Kupitia Mwana, Mungu aliumba ulimwengu.

Tukiangalia kwa makini vifungu hivi, Baba kuwa mtu wa kwanza kunafundishwa kwa sababu Yohana na Paulo na mwandishi wa Waebrania hutumia vihusishi, kupitia, kwa, ili kuwasilisha uwakala wa Mwana. Mwana ndiye wakala wa Baba katika uumbaji. Tayari katika Mwanzo 1, inaonekana kama Roho pia anahusika, na labda Irenaeus alikuwa sahihi, akiwaita Mwana na Roho mikono miwili ya Mungu.

Hiyo ndiyo hasa aliyomaanisha. Alionyesha kwa usahihi mafundisho ya Biblia. Aliumba ulimwengu.

Alikuwapo awali. 110, akinukuu Zaburi, Ee Bwana, wewe Bwana, inashangaza. Katika mstari wa 9, Mwana ana Mungu.

Mungu, Mungu wako, yaani Mwana, mwanadamu ambaye ana Mungu. Katika mstari wa 10, yeye ni Mungu. Samahani, mstari wa 8. Kiti chako cha enzi, Ee Mungu.

Mwana anaitwa Mungu katika sura ya 8. Ana Mungu katika sura ya 9, na anaitwa Bwana kwa maana ya juu zaidi, Muumba Bwana katika sura ya 10. Wewe, Bwana, uliweka msingi wa dunia hapo mwanzo na mbingu ni kazi ya mikono yako. Je, ninaona mbingu na dunia hapa tena? Ndiyo, na Zaburi inatafakari tena, umekisia, Mwanzo 1:1, ikinukuu Zaburi 102.

Wewe, Bwana, uliweka msingi wa dunia hapo mwanzo. Mbingu ni kazi ya mikono yako. Kwa hivyo, wanatheolojia Wakristo wanaweza kusema na kuhitimisha kwa usahihi kwamba alikuwepo hapo awali.

Alikuwa wakala wa Baba katika uumbaji. Yeye ndiye Mungu Muumba. Kwa sababu hizi zote, kanisa limekiri kwa usahihi, loo, haikuwa rahisi.

Na ningepaswa kusema tangu mwanzo kwamba ibada ya kanisa ilitangulia uelewa wa kanisa. Waliimba nyimbo za Yesu. Wakolosai na Waefeso huzungumza hivyo.

Tayari, waandishi wa kwanza kabisa wa Kikristo wanasema walikusanyika pamoja na kuimba wimbo wa Yesu. Hiyo ina maana gani? Kumbuka, Arius na wengine walisema hatukumwabudu walipokataa uungu wake. Wakristo wa kwanza, kwa matendo yao, walitangulia uelewa wao.

Walimtendea kama Mungu. Walimwamini kwa ajili ya wokovu. Walibatizwa pia kwa jina lake.

Nao waliunganishwa naye kiroho katika Meza ya Bwana. Kwa njia hizi zote, desturi ya kanisa ilitangulia uelewa kamili wa kanisa. Uelewa kamili? Je, tunaelewa kikamilifu mwili? Hapana.

Lakini tunaelewa vyema zaidi kwa sababu ya Wakristo wa kwanza na wazao wao na Mababa wakifanya mambo hayo pamoja, kwa pamoja, kwa pamoja katika mabaraza hayo ambayo walikuwa wametuachia mafundisho sahihi kuhusu utu wa Kristo, ikiwa ni pamoja na kuwepo kwake kabla ya kuzaliwa. Katika hotuba yetu inayofuata, tunaelekea kwenye mafundisho ya ajabu ya kufanyika mwili kwa Mwana wa Mungu wa milele.

Huyu ni Dkt. Robert Peterson katika mafundisho yake kuhusu Ukristo. Hii ni kipindi cha 9, Mfumo, Uwepo Kabla ya Kuzaliwa.